

**Ratusz w Oleśnie.
Wyniki badań architektonicznych
oraz wnioski konserwatorskie**

Autor opracowania:
dr inż. arch. Andrzej Legendziewicz

Wrocław – Oleśno, czerwiec 2013 r.

1. Spis zawartości opracowania

1. Spis zawartości opracowania	2
2. Dane ogólne	3
3. Zagadnienia wstępne	4
• 3.1 Podstawa opracowania	4
• 3.2 Zakres prac badawczych	4
4. Wyniki badań architektonicznych	5
• 4.1. Faza I (Barok) - XVIII wiek (kamienica mieszczańska (?))	5
• 4.2. Faza II (Klasycyzm) – 1820-21 (przebudowa na ratusz)	5
• 4.3. Faza III (Neoklasycyzm) – ok.1880 roku (portyk kolumnowy)	6
• 4.4. Faza IV (początek XX wieku)- remonty	6
• 4.5. Faza V (II połowa XX wieku) – odbudowa i remonty powojenne	6
• 4.6. Podsumowanie badań	7
5. Wnioski konserwatorskie	8
• 5.1. Rewaloryzacja bryły ratusza z przywróceniem wieży z baniastym hełmem i wysokiego dachu	9
• 5.2. Rekonstrukcja i rewaloryzacja klasycystycznego wystroju elewacji	11
• 5.3. Wprowadzenie stolarki okiennej i drzwiowej o formach klasycystycznych	13
6. Uwagi końcowe	15
7. Spis ilustracji	16
• 7.1. Spis rycin archiwalnych	16
• 7.2. Spis fotografii stanu istniejącego	16
• 7.3. Spis rysunków	16
8. Ryciny archiwalne	17
9. Fotografie stanu istniejącego	20
10. Rysunki	rys 1-2

2. Dane ogólne

Temat:

Ratusz w Oleśnie. Wyniki badań architektonicznych oraz wnioski konserwatorskie.

Adres:

Ratusz, Rynek, 46-300 Olesno

Inwestor:

PATIO "Monika Świącicka" 53-135 Wrocław ul. Januszowicka 24

Urząd Miejski w Oleśnie, ul. Pieloka 24, 46-300 Olesno

Autor opracowania:

dr inż. arch. Andrzej Legendziewicz

Rodzaj opracowania:

Wyniki badań architektonicznych oraz wnioski konserwatorskie

Cel i zakres opracowania:

Przedmiotem opracowania jest wstępne omówienie przekształceń architektonicznych budynku ratusza w Oleśnie wraz z zredagowaniem wniosków konserwatorskich dla rewaloryzacji jego bryły oraz elewacji.

Literatura podstawowa oraz źródła ikonografii archiwalnej;

Katalog zabytków sztuki w Polsce, woj. Opolskie, powiat Prudnicki, Tom VII, zeszyt 10, pod red. Tadeusza Chrzanowskiego i Mariana Korneckiego, Instytut Sztuki PAN, Warszawa 1960.

J. Pilch, *Leksykon zabytków architektury Górnego Śląska*, Warszawa 2006.

www.dolny-slask.org.pl

Archiwum Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu;

Badania terenowe, dokumentację fotograficzną oraz wizje lokalne przeprowadzono w czerwcu 2013 roku.

3. Zagadnienia wstępne

3.1 Podstawa opracowania

Niniejsze opracowanie przygotowane zostało w związku z opracowaniem projektu remontu i planowanymi pracami budowlanymi na elewacjach ratusza w Oleśnie.

3.2 Opis obiektu i zakres prac badawczych

Centralnym placem ośrodka lokacyjnego w Oleśnie jest Rynek. W południowym narożniku jego wschodniej pierzei zlokalizowany jest ratusz. Budowlę wzniesiono na planie zbliżonym do litery „L” o wymiarach około 14,9 metra na 24,3 metra. Dwukondygnacyjną, podpiwniczoną, bryłę nakrywa obecnie niski dach wielospadowy kryty papą.

Fasadę zwróconą ku placu rynkowemu zakomponowano jako pięcioosiową z wejściem w osi środkowej. Poprzedzona jest portykiem złożonym z sześciu kolumn tokańskich dźwigających niski trójkątny tympanon z herbem Olesna. Wspomnijmy, że gzymsy tympanonu i detal kolumn mają zatarte profile. W prześwitach między kolumnami umieszczono prostokątne otwory okienne ustawione na profilowanych parapetach. Partie parteru wydziela profilowany gzyms o lekko zatartym profilu. Nadmienimy, że całą powierzchnię elewacji oraz trzony kolumn i tympanon pokrywa ahistoryczny tynk cyklinowany z grubym kruszywem.

Elewacja południowa (od strony ulicy Jaronia) ma siedem osi okiennych rozmieszczonych dość nieregularnie. Skrajne osie ujmują płytkie ryzality wysunięte nieco przed lico. Prostokątne okna piętra ustawiono na profilowanych parapetach. Natomiast zakomponowanie otworów parteru jest dość przypadkowe. Cztery z nich umieszczone są we wnękach po dawnych oknach witrynowych. Powierzchnię elewacji pokrywa drobnoziarnista obrzutka z tynku cementowego typu baranek.

Budynek wzniesiono w układzie trójpasmowym dwutraktowym od strony Rynku, oraz wielopasmowym półtoraktowym od strony ulicy Jaronia. Wnętrza parteru części frotowej nakryto sklepieniami kolebkowymi i żaglastymi. Ich rozkład powielony został w piwnicy oraz na piętrze.

Sondażowe badania architektoniczne przeprowadzono w piwnicach oraz w partii przyziemia elewacji. Wykonano pasowe odkrywki tynków w węzłach konstrukcyjnych piwnicy oraz na elewacjach. Pierwsze z nich nakierowane były na szukanie odpowiedzi w kwestii układu wnętrza natomiast drugie w celu uzyskania odpowiedzi na temat możliwych zmian na elewacjach. W zakresie badań rozpoznano wątki murów oraz chronologię ich przekształceń. Wykonano dokumentację fotograficzną odsłoniętych fragmentów lica.

Analizie poddano także zachowaną ikonografię archiwalną obejmującą widoki ratusza z końca XIX i początków XX wieku. Ponadto w oparciu o analizę dostępnego materiału ikonograficznego sformułowano wnioski konserwatorskie do projektu remontu elewacji oraz rewaloryzacji bryły.

4. Wyniki badań architektonicznych

Jak już wspomniano we wstępie w związku z przygotowaniem dokumentacji projektowej remontu elewacji ratusza w Oleśnie w czerwcu 2013 roku przeprowadzono sondażowe badania architektoniczne w piwnicach i na elewacjach. **Z uwagi na ograniczony zasięg prac konieczne jest kontynuowanie badań w trakcie prac budowlanych w celu pełnego rozpoznania układu wnętrza piwnic oraz kompozycji i zmian na elewacjach.**

Przeprowadzone badania miały na celu rozpoznanie formy i wystroju architektury elewacji oraz określenie układu piwnic. Wyniki przedstawionych prac wraz z analiza materiału ikonograficznego stanowią podstawę do sformułowania wniosków konserwatorskich dla potrzeb projektu rewaloryzacji elewacji i bryły ratusza w Oleśnie.

4.1 Faza I (Barok) - XVIII wiek (kamienica mieszczańska (?))

Budowę pierwotnego budynku, zapewne kamienicy mieszczańskiej, zrealizowano w XVIII wieku, na co wskazuje zastosowany materiał budowlany oraz analiza planu miasta autorstwa F.B. Wernera z około połowy XVIII wieku.

Pierwotny budynek wypełniał frontową część parceli oraz tę położoną wzdłuż ulicy wybiegającej z narożnika placu (obecnie ulica Jaronia). Właśnie z niej prowadził zapewne wjazd na podwórze gospodarcze działki. Prawdopodobnie dwukondygnacyjna kamienica otrzymała w części frontowej układ trójpasmowy, dwutraktowy z sienią po środku. W paśmie północnym umieszczono dwa wnętrza a w południowym salę oraz schody. Część frontową budynku podpiwniczono. Układ wnętrza kondygnacji podziemnej powielał rozplanowanie parteru.

Elewacja frontowa była zapewne pięcioosiowa z wejściem w osi środkowej. Nie można wykluczyć, że po jego północnej stronie umieszczono okno doświetlające sień. Wnętrze pasma północnego doświetlało jedno okno, natomiast salę w narożniku budynku, dwa otwory od zachodu i zapewne dwa od południa. Elewację frontową wieńczył szczyt o nieznanej obecnie formie.

Mury tej fazy wzniesiono z cegły o zróżnicowanym kolorze wypału od pomarańczowego do wiśniowego i wymiarach 6-7 cm/ 13-14 cm/ 27-28 cm. Materiał ceramiczny układany w wątku blokowym lub nieregularnym wiązała zaprawa wapienno-piaskowa, raczej słaba, barwy żółtawo-piaskowej.

4.2 Faza II (Klasycyzm) – 1820-21 (przebudowa na ratusz)

Zapewne w związku z adaptacją na siedzibę władz municypalnych barokową kamienicę mieszczańską przebudowano. Przekształcono bryłę rozbierając szczyt elewacji frontowej oraz konstrukcję dachu. W jego miejsce wprowadzono wysoki dach czterospadowy z drewnianą wieżą z

półkolistymi oknami w najwyższej kondygnacji. Zwieńczono ją hełmem baniastym z jednym prześwitem. Nadmiermy, że wieżę oszalowano pionowymi deskami a hełm otrzymał pokrycie blachą miedzianą.

Zmieniono także wystrój elewacji wprowadzając detal o formach klasycystycznych. Wydzielono wydatnym gzymsem partię parteru, którą pokryto boniami pasowymi o różnej wysokości. Otwory ujęto w gładkie opaski. Okna parteru otrzymały profilowane parapety, natomiast piętra - ustawiono na gzymsie. Całość zwieńczono wydatnym gzymsem o klasycznym profilu.

Wymieniono także stolarkę okienną, wprowadzając w parterze podział krzyżem łańskim na cztery prześwity z których dolne były większe. Natomiast na piętrze zaproponowano podział na cztery równe skrzydła. Wspomnijmy, że otwory parteru otrzymały także stolarkę tzw. zimową.

4.3 Faza III (Neoklasycyzm) – ok.1880 roku (portyk kolumnowy)

W 1880 roku przed elewacją frontową wprowadzono tympanon o formach pruskiego neoklasycyzmu. Ukształtowano go z sześciu kolumn w porządku tokańskim o gładkich trzonach na których ustawiono trójkątny tympanon z półkolistym niskim oknem. Zwieńczenie tympanonu ozdobiono profilowanym gzymsem.

Skorygowano także układ dachu wprowadzając dwie połacie odprowadzające wody opadowe z przestrzeni za tympanonem. Wymieniono także pokrycie dachu na dachówkę karpiówkę układaną w tzw. „koronkę”.

4.4. Faza IV (początek XX wieku) - remonty

Kolejne prace remontowe przeprowadzono w I połowie XX wieku. Objęły one pokrycie wieży, gdzie wymieniono szalowanie z desek na obicie blachą miedzianą. Ponadto zmieniono okna wprowadzając nowy podział z uchylnym skrzydłem na piętrze. Prawdopodobnie w tym czasie w najwyższej kondygnacji wieży w miejsce półkolistych okien wprowadzono kwadratowe tarcze zegarowe.

4.5 Faza V (II połowa XX wieku) – odbudowa i remonty powojenne

Zniszczony w trakcie działań wojennych ratusz został odbudowany w początku lat pięćdziesiątych. Niestety zniekształcono jego bryłę i zubożono panoramę miasta rezygnując z wieży z baniastym hełmem oraz wysokiego dachu. W ich miejsce wprowadzono niski daszek kryty papą.

Zapewne w latach siedemdziesiątych przeprowadzono remont elewacji. Usunięto wtedy niemal w całości stare tynki a na elewacji frontowej wprowadzono modny ówczynie tynk cyklinowany z grubym kruszywem, który zniekształcił klasycystyczny wystrój. Na elewacji południowej

usunięto tynki do wysokości prawie 2 metrów. W przyziemiu wykonano nowe a całość pokryto obrzutką z tynku cementowego z drobnym kruszywem.

4.6 Podsumowanie badań

Przeprowadzone sondażowe badania architektoniczne oraz ikonograficzne umożliwiły ogólne nakreślenie powstania i przekształceń bryły ratusza w Oleśnie. W ich świetle pierwotnie barokową kamienicę mieszczańską zaadaptowano na siedzibę władz miejskich w latach 1820-21. Wtedy to bryłę wzbogacono o wysoki dach oraz wieżę z baniastym hełmem. Ratusz, reprezentacyjną formę elewacji frontowej z portykiem utrzymanym w formach pruskiego neoklasycyzmu, otrzymał w 1880 roku. Tak ukształtowany ratusz poddawany był remontom do 1945 roku, kiedy uległ zniszczeniu w trakcie ofensywy wojsk radzieckich. Odbudowa, z pominięciem wieży z baniastym hełmem i wysokiego dachu, przeprowadzona w latach 50-tych zniekształciła jego bryłę oraz zubożyła panoramę Olesna. Kolejny remont, w trakcie którego elewacje pokryto tynkami cyklinowanymi i cementowymi, w dużym stopniu zatarł zachowany do tego czasu klasycystyczny detal elewacji.

5. Wnioski konserwatorskie

W oparciu o wyniki badań architektonicznych oraz przeprowadzone studia ikonograficzne i porównawcze możliwe jest sformułowanie wniosków konserwatorskich do remontu elewacji oraz rewaloryzacji bryły ratusza w Oleśnie. Stan zachowania obiektu, jego historia oraz przekształcenia umożliwiają zredagowanie wytycznych konserwatorskich obejmujących przywrócenie klasycystycznego wystroju architektonicznego elewacji oraz odtworzenie wysokiego dachu z wieżą baniastym hełmem. Problematykę rewaloryzacji dla pełnego przedstawienia podzielną następujące zagadnienia:

- rewaloryzacja bryły ratusza z przywróceniem wieży z hełmem baniastym i wysokiego dachu;
- rekonstrukcja i rewaloryzacja klasycystycznego wystroju elewacji ratusza;
- wprowadzenie stolarki okiennej i drzwiowej o formach klasycystycznych.

Zaproponowany zakres prac rewaloryzacyjnych oraz konserwatorskich ma na celu zachowanie zabytkowej struktury obiektu z pokazaniem jego walorów architektonicznych oraz historycznych. Przeprowadzenie procesu zgodnie z zaproponowanymi rozwiązaniami umożliwi wykorzystanie obiektu zgodnie z obecną funkcją, a także zachowa i zabezpieczy jego zabytkową strukturę.

Przeprowadzone badania wskazują że z uwagi na wielokrotne przebudowy oraz licznie przemalowania pochodzące z XIX i XX wieku należy przywrócić klasycystyczny wystrój elewacji pochodzący z około 1821 roku. Rozwiązanie takie będzie właściwe ze względów historycznych (eksponowana zostanie ostatnia wartościowa faza rozwoju architektonicznego bryły). Ze względu na brak zachowanych na tynkach śladów historycznej kolorystyki w zasięgu badań, zaproponowano w oparciu o studia porównawcze wprowadzić malowanie w kolorze szarym (tło) i starej bieli (detal architektoniczny)¹.

¹ W trakcie remontu należy przeprowadzić badania stratygrafii tynków w zasięgu gzymsów.

5.1 Rewaloryzacja bryły ratusza z przywróceniem wieży z baniastym hełmem i wysokiego dachu

Po analizie wyników przeprowadzonych badań oraz studiów porównawczych postuluje się przywrócenie na bryle ratusza wieży z baniastym hełmem oraz wysokiego dachu, a w szczególności:

- odtworzyć historyczny układ dachów z wieżą i hełmem (rys. 1-2);
 - wprowadzić nad częścią frontową wysoki dach czterospadowy z wieżą;
 - wprowadzić nad częścią wzdłuż ulicy Jaronia dach dwuspadowy zamknięty od wschodu prostym trójkątnym szczytem;
 - pokrycie obu dachów wykonać z dachówki karpiówki półkolistej układanej w tzw. koronkę,
 - do krycia zastosować dachówkę w dwóch odcieniach: czerwona angoba (60 %) i naturalna czerwień (40 %);
 - analogiczne proporcje kolorystyczne przyjąć dla gąsiorów;
- zrekonstruować wieżę z hełmem umieszczoną kalenicą dachu nad częścią frontową (rys. 1-2);
 - zrekonstruować hełm baniasty z jednym prześwitem
 - pokrycie wykonać z blachy miedzianej układanej w pasy na tzw. „rąbek stojący”;
 - odtworzyć profile gzymsów poszczególnych części hełmu w oparciu studia porównawcze;
 - w zwieńczeniu wieży osadzić maszt z gałką, chorągiewką z datą powstania ratusza i rekonstrukcji oraz siedmioramienną gwiazdą;
 - gałkę, chorągiewkę i gwiazdę zaleca się położyć;
 - odtworzyć wieżę w historycznym gabarycie:
 - ściany wieży pokryć pionowymi deskami (szalowaniem) malowanym w kolorze ciemno brązowym (np. Nussbaum wg tabeli STO Top Holzlasur) lub obić blachą miedzianą układaną w poziome pasy podziałach na bryty zgodnych z historyczną ikonografią;
 - ewentualnie na górnej kondygnacji wprowadzić półkoliste prześwity (z czterech stron świata) zamknięte otwieranymi okiennicami i zabezpieczone siatkami antygołębnymi (w przypadku elewacji pokrytych deskami pionowymi);
 - ewentualnie na górnej kondygnacji umieścić kwadratowe tarcze zegarowe stylizowanej formie (w oparciu o studia porównawcze i historyczne) – (w przypadku elewacji pokrytych deskowaniem lub blachą);

- zaleca się wykonać projekt iluminacji obiektu uwzględniający nowe elementy bryły;
 - reflektory iluminacji umieścić na słupach lamp ulicznych lub w załomach bryły dachu w miejscach niewidocznych na postronnego widza;
- obróbki blacharskie wykonać z blachy miedzianej;
- ewentualne osadzić na gzymsach i parapetach kolców antygołębnych;
- wykonać nową instalację odgromową;
- **rysunki szczegółowe odtwarzanego hełmu i detalu architektonicznego bezwzględnie uzgodnić w WKZ w Opolu;**
- **prace należy przeprowadzić pod nadzorem architektoniczno-konserwatorskim.**

5.2. Rekonstrukcja i rewitalizacja klasycystycznego wystroju elewacji

Dla elewacji ratusza wnioskuje się:

- zachowanie istniejącej kompozycji elewacji:
 - układu płytkich ryzalitów na elewacji południowej;
- zachowanie istniejącego układu otworów okiennych i drzwiowych;
 - ekspozycji w formie blend zablokowanych otworów okiennych;
 - uzupełnienie lica elewacji w parterze w zasięgu zamurowanych okien witrynowych;
- odtworzenie klasycystycznej dekoracji elewacji obejmującej (rys 1-2):
 - gładkie tynki w partii parteru i piętra;
 - **przed wykonaniem bezwzględnie przeprowadzić próby wykonania tynków;**
 - gładkie opaski o szerokości 16 cm wokół otworów okiennych i drzwiowych;
 - bonie listwowe w parterze o zróżnicowanej wysokości (naprzemiennie 20 i 40 cm);
 - nad oknami wprowadzić układ z kluczami;
 - wymiary spoiny przyjąć 3/2 cm;
 - w parterze elewacji frontowej wprowadzić blendę okienną w drugiej od północy osi;
 - opaskę ukształtować analogicznie jak dla okien;
 - detal architektoniczny portyku:
 - gładkie trzony kolumn w porządku toskańskim z bazą (torusem i plintą) oraz głowicą (z abakusem, echinusem i pierścieniem szyi);
 - belkowanie dolnej części tympanonu;
 - profilowane gzymsy trójkątnego tympanonu;
 - gzyms parapetowy piętra na elewacji południowej;
 - profil odtworzyć wg zachowanego na parapetach okien elewacji południowej lub wschodniej
 - profilowany parapet w oknach parteru;
 - profil dla elementów odtwarzanych przyjąć po zweryfikowaniu wg zachowanego na elewacji frontowej;
 - ewentualnie w oknach parteru osadzić proste klasycystyczne stylizowane kosze krat;
 - formę kosza i detal kraty odtworzyć w oparciu studia porównawcze;
 - kolorystykę elewacji w oparciu o studia porównawcze
 - malowanie tła w kolorze jasnoszarym (np. 9550 wg tabeli Keim);
 - malowanie detalu w kolorze tzw. starej bieli (np. 9870 wg tabeli Keim);
 - elementy metalowe pomalować w grafitowym matowym kolorze;
 - **przed malowaniem wykonać próby kolorystyki;**

- poddanie konserwacji istniejącego wystroju klasycystycznego:
 - odtworzenie wg zweryfikowanych profili gzymsów międzykondygnacyjnego i wieńczącego;
 - przeprowadzenie badań stratygrafii tynków w trakcie prac przy gzymsach;
 - wprowadzenie historycznej kolorystyki kartusza z herbem miasta w oparciu o studia heraldyczne;
 - istniejący kartusz delikatnie oczyścić z wtórnych warstw kolorystycznych i poddać zabiegom konserwatorskim wg odrębnego programu opracowanego przez konserwatora technologa i uzgodnionego przez WKZ w Opolu;
 - w pasie przyziemia (do gzymsu nad parterem) wykonanie trójwarstwowych tynków renowacyjnych zgodnie z instrukcją WTA oraz kartami technicznymi producentów;
 - system tynków powinien składać się z:
 - obrzutki – *Spezial Vorspritzmörtel*;
 - tynku podkładowego magazynującego sole – *Grudnputz*;
 - tynku renowacyjnego – *Sanierputz – stara biel*;
 - tynku nawierzchniowego – *Feinputz*;
 - partię cokołową tynków zabezpieczyć poprzez hydrofobizację preparatem paroprzepuszczalnym i hydrofobizacyjnym np. *Funcosil AS* firmy Remmers;
- uporządkowanie elementów technicznych na elewacjach:
 - bezwzględnie usunąć wszystkie przewody antenowe, telefoniczne, oświetleniowe, zasilające kamery itp.
 - bezwzględnie usunąć bezstylowe elementy techniczne np. lampy, puszki, wieszaki na flagi, kamery itp.;
 - zamknięciom szafek przyłączy energetycznego lub gazowego nadać formy stylizowane np. kratownicy prostokątnej wypełnionej blachą bednarka szerokości 5 cm malowaną w kolorze z grafitowym matowym;
 - przy wejściach ewentualnie wprowadzić stylizowane lampy oświetleniowe;
 - rysunek szczegółowy wprowadzanego detalu przedłożyć do uzgodnienia w WKZ w Opolu;
- wykonanie obróbek z blachy miedzianej lub tytanowo-cynkowej dla wszystkich parapetów okien oraz dla gzymsu głównego i międzykondygnacyjnego w obu szczytach;
- ewentualne osadzenie na gzymsach i parapetach kolców antygołębnych;
- **rysunki szczegółowe odtwarzanego detalu uzgodnić w WKZ w Opolu;**
- **prace należy przeprowadzić pod nadzorem architektoniczno-konserwatorskim.**

5.3 Wprowadzenie stolarki okiennej i drzwiowej o formach klasycystycznych

W oparciu o analizę zachowanej ikonografii oraz studia porównawcze wnioskuje się wprowadzenie w otworach stolarki drzwiowej i okiennej o formach klasycystycznych obejmujących:

- klasycystyczną stolarkę okienną z początku XIX wieku z szkleniem na kit:
 - w otworach okiennych osadzić stolarkę okienną krosnową zespoloną lub skrzynkową z zewnętrznym skrzydłem ze szkleniem zespolonym;
 - stolarkę osadzać tak aby ościeżnice montowane były do węgarków od wnętrza (tak aby nie było ich widać na elewacji);
 - podział otworu okienne przyjąć jako dwudzielny dwupoziomową (podział krzyżem łacińskim na cztery równe pola na piętrze i na dwa mniejsze górne i dwa większe dolne na parterze) ze słupkiem i śłemeniem w formie półwałka z krzyżem w formie piramidy;
 - skrzydła stolarki podzielić drewnianymi szprosami na dwie mniejsze szybki na piętrze lub na trzy mniejsze szybki w dolnych skrzydłach okien parteru; lub w innym podziale w zależności od wielkości otworu
 - konieczne wykonanie rysunków rekonstrukcyjnych i zestawieniowych dla poszczególnych typów okien i uzgodnienie ich przez WKZ w Opolu;
 - całość stolarki pomalować w kolorze jasnoszarym (Achtgrau wg tabeli STO Top Holzlasur) lub kremowym (Altweiss wg tabeli STO Top Holzlasur);
- w wejściach na elewacji frontowej oraz zaplecza stylizowaną klasycystyczną stolarkę drzwiową:
 - w wejściu głównym w ryzalitach drzwi o konstrukcji ramowo-płycinowej czteropolewej z wprowadzonymi na styku płycin profilowanymi listwami,
 - górne płyciny zaprojektować jako większe, prostokątne, natomiast dolne jako kwadratowe;
 - na drzwiach zamontować klamkę o stylizowanych prostych formach klasycystycznych opracowaną przez artystę kowala;
 - całość stolarki pomalować w kolorze jasnoszarym (Achtgrau wg tabeli STO Top Holzlasur) lub kremowym (Altweiss wg tabeli STO Top Holzlasur);
 - ponad otworem drzwiowym wprowadzić nadświetla:
 - w otworach osadzić stylizowanych prostych formach klasycystycznych stolarkę okienną z XIX wieku z szkleniu na kit i podziałach oraz kolorystyce analogicznych jak w pozostałych oknach
 - otwór zabezpieczyć poprzez wprowadzenie stylizowanej kraty klasycystycznej o prostej formie:

- elementy kute opracować kowalsko i pomalować w grafitowym matowym kolorze;
- w wejściu od podwórza oraz do piwnicy drzwi i o konstrukcji deskowej zdwojonej z romboidalnym układem desek na awersie z krawędziami profilowanymi;
 - na drzwiach zamontować klamkę o stylizowanych prostych formach klasycystycznych opracowaną przez artystę kowala;
 - całość stolarki pomalować w kolorze jasnoszarym (Achtgrau wg tabeli STO Top Holzlasur) lub kremowym (Altweiss wg tabeli STO Top Holzlasur);
- wprowadzić kutą kratę zabezpieczającą wejście do piwnicy od strony południowej w prostej stylizowanej klasycystycznej formie;
- **rysunki szczegółowe odtwarzanego detalu uzgodnić w WKZ w Opolu;**
- **prace należy przeprowadzić pod nadzorem architektoniczno-konserwatorskim.**

6. Uwagi końcowe:

- 6.1. Wszystkie prace konserwatorskie i budowlane należy bezwzględnie wykonywać w oparciu o dokumentację projektową po uzyskaniu stosownych pozwoleń.**
- 6.2. Po ustawieniu rusztowań należy przeprowadzić badania stratygrafii tynków w partii gzymsów w celu ewentualnego ustalenia kolorystyki.**
- 6.3. W trakcie prac we wnętrzu piwnic bezwzględnie przeprowadzić badania architektoniczne.**
- 6.4. W trakcie prac na elewacjach bezwzględnie przeprowadzić badania architektoniczne.
w celu ustalenie**
- 6.5 Prace konserwatorskie we wnętrzu przy renowacji i konserwacji wystroju elewacji oraz wymiany pokrycia dachu powinna wykonywać specjalistyczna firma konserwatorska pod nadzorem osoby uprawnionej.**
- 6.6. Prace budowlane i konserwatorskie należy prowadzić pod nadzorem architektoniczno-konserwatorskim.**
- 6.7. Wszystkie prace konserwatorskie i budowlane należy wykonać zgodnie ze sztuką budowlaną pod nadzorem osób uprawnionych po wcześniejszym zgłoszeniu prac w WKZ w Opolu.**
- 6.8. W przypadku pojawienia się nieścisłości lub pytań należy bezwzględnie skontaktować się z autorem opracowania w celu wyjaśnienia problemu.**

Opracował:

dr inż. arch. Andrzej Legendziewicz

7. Spis ilustracji

7.1 Spis rycin archiwalnych

- Ryc. 1. Olesno, narożnik południowo-wschodni Rynku w widoku z końca XIX wieku, pocztówka.
Ryc. 2. Olesno, narożnik południowo-wschodni Rynku w widoku z początku XX wieku, pocztówka.
Ryc. 3. Olesno, narożnik południowo-wschodni Rynku w widoku z początku XX wieku, pocztówka.
Ryc. 4. Olesno, narożnik południowo-wschodni Rynku w widoku z lat 30-tych XX wieku, pocztówka.
Ryc. 5. Olesno, Pomnik św. Jana Nepomucena w początku XX wieku, pocztówka.
Ryc. 6. Olesno, Ratusz w widoku od zachodu w latach 30-tych XX wieku, pocztówka.

7.2 Spis fotografii stanu istniejącego

- Fot. 1. Olesno, Ratusz, widok ogólny od południowego-zachodu.
Fot. 2. Olesno, Ratusz, elewacja frontowa, widok ogólny od zachodu.
Fot. 3. Olesno, Ratusz, elewacja boczna, widok ogólny od południa.
Fot. 4. Olesno, Ratusz, elewacja frontowa, detal tympanonu (I).
Fot. 5. Olesno, Ratusz, elewacja frontowa, detal tympanonu (II).
Fot. 6. Olesno, Ratusz, elewacja boczna, odkrywka w zasięgu okna i witryny.
Fot. 7. Wrocław, kamienica ul. Krawiecka, krata klasycystyczna, widok ogólny.
Fot. 8. Wrocław, kamienica ul. Krawiecka, krata klasycystyczna, detal.

7.3 Spis rysunków

- Rys.1. Olesno, Ratusz, elewacja frontowa, wnioski konserwatorskie, skala 1:100.
Rys. 2. Olesno, Ratusz, elewacja boczna, wnioski konserwatorskie, skala 1:100.

8. Fotografie stanu istniejącego

8.1 Ryciny archiwalne

Ryc. 1. Olesno, narożnik południowo-wschodni Rynku w widoku z końca XIX wieku, pocztówka.

Ryc. 2. Olesno, narożnik południowo-wschodni Rynku w widoku z początku XX wieku, pocztówka.

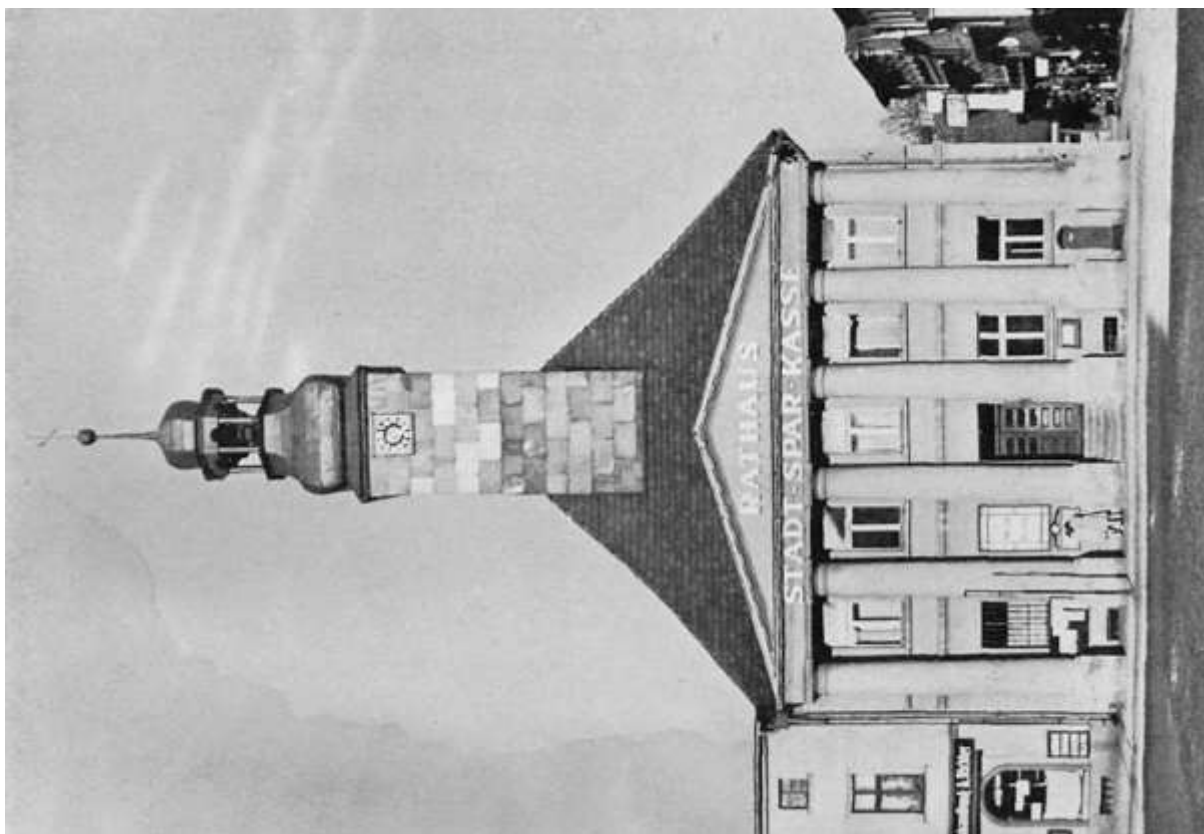
Ryc. 3. Olesno, narożnik południowo-wschodni Rynku w widoku z początku XX wieku, pocztówka.

Ryc. 4. Olesno, narożnik południowo-wschodni Rynku w widoku z lat 30-tych XX wieku, pocztówka.

Ryc. 5. Oleśno, Pomnik św. Jana Nepomucena w początku XX wieku, pocztówka.

Ryc. 6. Oleśno, Ratusz w widoku od zachodu w latach 30-tych XX wieku, pocztówka.

8.2 Fotografie stanu istniejącego

Fot. 1. Oleśno, Ratusz, widok ogólny od południowego-zachodu.

Fot. 2. Oleśno, Ratusz, elewacja frontowa, widok ogólny od zachodu.

Fot. 3. Oleśno, Ratusz, elewacja boczna, widok ogólny od południa.

Fot. 4. Oleśno, Ratusz, elewacja frontowa, detal tympanonu (I).

Fot. 5. Oleśno, Ratusz, elewacja frontowa, detal tympanonu (II).

Fot. 6. Oleśno, Ratusz, elewacja boczna, odkrywka w zasięgu okna i witryny.

Fot. 7. Wrocław, kamienica ul. Krawiecka, krata klasycystyczna, widok ogólny.

Fot. 8. Wrocław, kamienica ul. Krawiecka, krata klasycystyczna, detal.